

Rand Engels

BASISCURSUS FOTOGRAFIE

LES 3

SCHERPSTELLEN
EN WITBALANS

SCHERP STELLEN

In deze les gaan we het hebben over scherpstellen met je camera. Scherpstellen kan op verschillende manieren, maar als jij of de camera verkeerd scherpstellen levert dit een foto op waar de scherpte ergens anders ligt dan dat je zou willen. In de meeste gevallen wordt die foto niet gebruikt en gooi je deze uiteindelijk weg.

Je camera kan op twee manieren scherpstellen, namelijk met de autofocus (ook wel AF genoemd). De andere optie is scherpstellen in de manuele modus (ook wel MF genoemd).

Afhankelijk van je onderwerp, objectief en camera kan het manueel scherpstellen makkelijk of heel moeilijk gaan.

HOE WERKT AUTOFOCUS?

De eerste autofocussystemen dateren ergens uit de jaren 60 van de vorige eeuw. Sinds die tijd is de werking van de autofocus sterk verbeterd en tegenwoordig kunnen we stellen dat de autofocus erg snel en accuraat werkt.

Technisch gezien komt het er op neer dat door het autofocusstelsel gekeken wordt naar de verschillen in contrast. Is er verschil tussen licht en donker?

Vaak is dit ook de reden waarom je autofocus in donkere situaties niet of niet optimaal werkt. Maar ook als je in een hele lichte situatie waarbij de kleur erg egaal van kleur is wil de autofocus niet of niet optimaal functioneren. Op dat moment kan de camera geen verschil tussen donker of licht herkennen en zal deze niet of moeilijk kunnen scherpstellen.

Je kunt hierbij je eigen ogen als beste vergelijking nemen, zodra wij moeite hebben om diepte in te schatten, dan zal de camera moeite hebben met het inschatten van scherpte.

De huidige generatie camera's hebben veel scherpstelpunten tot hun beschikking waarmee je kunt scherpstellen. In de zoeker van je camera zie je deze kleine vierkantjes die oplichten op het moment dat ze iets detecteren en hierop is scherpgesteld.

DE BASIS VAN HET SCHERP STELLEN

Ieder merk camera heeft zo zijn eigen benaming voor het autofocusstelsel wat ze gebruiken. Het is dus altijd verstandig om de handleiding van je camera te lezen over hoe het autofocusstelsel van jou camera exact ingesteld kan worden.

LET OP!

Met regelmaat komt het voor dat mensen scherpstellen (focussen) en lichtmeten met elkaar verwarren en door elkaar halen.

Echter is scherpstellen iets volledig anders als lichtmeten.

Wel is het zo dat als de autofocus wordt gebruikt, dat scherpstellen en lichtmeten gelijktijdig gebeuren als je de ontspanknop van je camera half indrukt. Bij manueel scherpstellen stel je ook alleen maar scherp.

In de volgende les zullen we het lichtmeten behandelen.

MEERVLAKS-SCHERPSTELLEN

Ook bij het autofocusstelsel kun je de regie weer overdragen aan je camera. Je camera bepaalt zelf welk onderwerp scherp moet worden. Nikon heeft hiervoor de functie "Automatisch veld-AF", bij Canon selecteer je alle AF punten en bij Sony heet deze functie "Breed".

In alle gevallen zal de camera bepalen welk AF gebied(en) gebruikt worden bij het scherpstellen.

Deze manier van autofocus kan soms uitgebreid worden met een gezichts of lachdetectie. De camera zal dan scherpstellen op een gezicht of persoon die lacht.

Uiteraard is dit een mooi stukje techniek, de camera neemt het scherpstellen volledig voor je over en bepaalt waar er scherpgesteld wordt.

Maar zoals eerder besproken, de regie uit handen geven aan je camera is niet altijd de juiste beslissing. Simpelweg omdat de camera andere prioriteiten stelt als dat jij als fotograaf zou willen.

Het advies is dan ook om de camera niet automatisch te laten scherpstellen, je camera heeft namelijk betere opties waarbij jij als fotograaf de regie in handen neemt.

ENKELVLAK SCHERPSTELLEN

Enkelvlak scherpstellen is de meest gebruikte optie van scherpstellen. Je stelt scherp op je onderwerp met enkel 1 scherpstelpunt. Dit scherpstelpunt kan het middelste scherpstelpunt zijn, maar ook een scherstpunt dat uit het midden ligt.

Als je door de zoeker van je camera kijkt plaats je het gekozen scherpstelpunt op het onderwerp waarop je wil scherpstellen. Zodra je de ontspanknop van je camera half indrukt en de camera heeft scherp gesteld zal het scherpstelpunt oplichten. Vaak zul je ook een geluidsignaal van je camera horen (niet altijd!).

In de meeste gevallen zal het scherpstelpunt in het midden staan en zal het onderwerp in het midden van je foto scherp zijn.

Maar wat als je het onderwerp, niet in het midden wilt plaatsen op de foto, maar toch scherp wilt hebben? Dan heb je twee opties:

- Het scherpstelpunt in je camera verplaatsen op de gewenste positie.
- Je stelt scherp op het onderwerp door de ontspanknop half ingedrukt te houden en vervolgens door de zoeker je juiste compositie te bepalen. Deze techniek wordt ook wel focus recompose genoemd.

In deze foto is bewust gekozen om scherp te stellen op de berg en niet op de bloemetjes in de voorgrond.

Door met een open diafragma te fotograferen wordt de voorgrond onscherp en de achtergrond scherp.

SCHERP GESTELD, EN NU?

Zodra je ziet dat een scherpstelpunt oplicht (of je een geluidsignaal hoort) weet je dat de camera heeft scherp gesteld en kun je afdrukken.

Maar wat als het onderwerp in de tussentijd beweegt?

Het kan dan zomaar zijn dat het onderwerp niet meer scherp in beeld staat omdat het onderwerp tussen scherpstellen en afdrukken is verplaatst. Gelukkig is dat op te lossen, door een andere instelling in het autofocusstelsel te kiezen.

AUTOFOCUS VOOR NIET BEWEGENDE ONDERWERPEN.

De camerafabrikanten hebben drie verschillende keuzes waarmee je de camera kunt laten scherpstellen, namelijk:

- AF-S (Nikon) of Enkelvoudige Servo of One-Shot AF (Canon).
- AF-C (Nikon) of Continue AutoFocus of AI Servo (Canon).
- AF-A (Nikon) of Automatische AutoFocus of AI Focus (Canon).

In de vorige opties waarbij we scherpstellen met de meervlaks of enkelvlak scherpstelling hebben we de camera in AF-S (Nikon), Enkelvoudige Servo of One-Shot AF (Canon) staan. In het geval van een stilstaand onderwerp is dit een juiste keuze om mee scherp te stellen.

AUTOFOCUS VOOR BEWEGENDE ONDERWERPEN.

Gaan we bewegende onderwerpen fotograferen dan zal de AF-S (Nikon), Enkelvoudige Servo of One-Shot AF (Canon) niet meer volstaan om scherp te stellen. Het onderwerp zal tussen het scherpstellen en afdrukken bewegen, waardoor het onderwerp niet meer scherp op de foto komt.

Om een bewegend onderwerp te fotograferen gaan we de camera in AF-C (Nikon), Continue AutoFocus of AI Servo (Canon) zetten.

Op het moment dat je nu scherpstelt op een onderwerp en je de ontspanknop half ingedrukt blijft houden, zal de camera continue scherp blijven stellen op het onderwerp.

Wil je een fietser fotograferen die op je afkomt fietsen, dan is dit een prima manier de fietser scherp op de foto te krijgen, ondanks dat deze beweegt. De camera zal immers telkens blijven scherpstellen op de fietser. Zolang je blijft scherpstellen, zou de fietser op iedere foto scherp moeten zijn.

LET OP!

In AF-C (Nikon), Continue AutoFocus of AI Servo (Canon) zul je geen piepsignaal van je camera horen als deze scherpstelt!

AUTOFOCUS VOOR ONDERWERPEN DIE NOG GAAN BEWEGEN.

Uiteraard is er ook een tussenstand op veel camera's. Deze heeft AF-A (Nikon), Automatische AutoFocus of AI Focus (Canon).

In deze stand zal de camera een onderwerp detecteren en zelf overschakelen van AF-S naar AF-C.

Stel de fietser staat stil bij het stoplicht, dan zal de camera beginnen in de AF-S stand en zodra de fietser gaat fietsen zal de camera overschakelen naar AF-C. Het moment dat je camera dit doet is afhankelijk van merk, type en instellingen in je menu.

Ervaring leert echter dat de AF-C functie in deze situatie vaak toch iets sneller reageert. Vandaar dat de AF-A (Nikon), Automatische AutoFocus of AI Focus (Canon) functie niet vaak wordt gebruikt.

MANUEEL SCHERPSTELLEN

Om manueel scherp te stellen zul je de autofocus van je camera moeten uitschakelen.

In veel gevallen kun je op de camera of op je objectief een schuifje omzetten van AF naar MF. Maar dit kan ook een instelling in het menu van je camera zijn.

Manueel scherpstellen doe je met de scherpstelring van je objectief. Door aan je scherpstelring van je objectief te draaien kun je het onderwerp scherp of onscherp in beeld brengen.

Dit vergt echt oefening om een onderwerp optimaal scherp in beeld te brengen. Vooral mensen die macro fotografie beoefenen willen deze vorm van scherpstellen nog wel eens toepassen.

Op de huidige generatie camera's wordt het manueel scherpstellen wel eenvoudiger gemaakt als je van je Live View gebruikt maakt.

In je Live View kun je vaak Focus Peaking instellen. Zodra je manueel gaat scherpstellen zal op je display door middel van een kleur aangegeven worden welke onderdelen in je foto scherp zijn en welke niet.

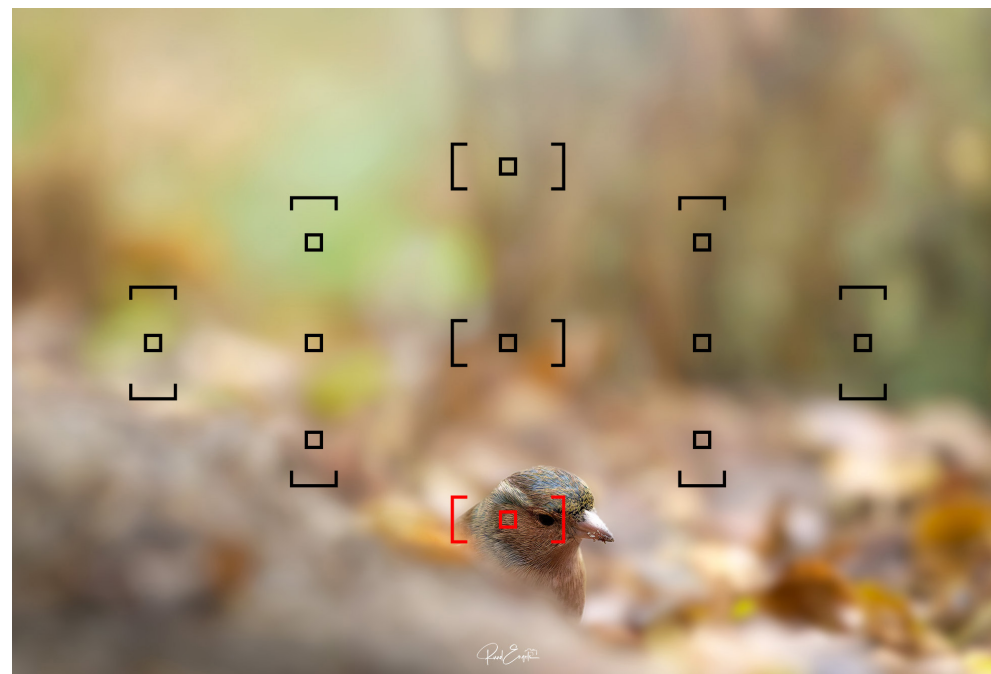
SCHERPSTELPUNTEN IN JE LIVE VIEW

Maak je gebruik van je Live View dan zul je vaak geen scherpstelpunten zien zoals je in de zoeker van je camera wel ziet.

Je kunt dan met de pijltjes cursor op je camera het scherpstel punt "traploos" verplaatsen.

Ook kan de mogelijkheid er zijn om met je vinger het onderwerp te selecteren waarop jij wilt scherpstellen.

Het "traploos" scherpstellen is voor bijvoorbeeld natuur en architectuurfotografie een waardevolle functie. Zij kunnen ontzettend precies hun scherpstelpunt plaatsen waar zij dat willen in de foto.

Door je scherpstelpunt uit het midden te plaatsen kun je creatief met scherpte/diepte werken.

ÈÈN FOTO OF MEERDERE FOTO'S?

We hebben nu de mogelijkheden besproken hoe we de camera kunnen instellen om scherp te stellen.

Hiervoor kunnen we de volgende opties gebruiken:

- **AF-S (Nikon)** of Enkelvoudige Servo / **One-Shot AF (Canon)**
- **AF-C (Nikon)** of Continue Autofocus / **AI Servo (Canon)**
- **AF-A (Nikon)** of Automatische Autofocus / **AI Focus (Canon)**

Naast deze opties hebben we ook nog de mogelijkheid om te kiezen of de camera **één of meerdere foto's achter elkaar** maakt.

Bij het maken van een portret- of landschapsfoto maak je meestal één foto om het moment vast te leggen.

Bij een hardloper die voorbij rent, wordt het lastiger om het juiste moment in één keer te fotograferen en **maak je liever meerdere foto's achter elkaar**. Je camera dient hier echter wel op ingesteld te zijn.

Ook hierbij geldt: elk merk heeft zijn eigen term hiervoor.

- **Nikon:** Ontspanstand
- **Canon:** Transportstand
- **Sony:** Opnamestand

Alle bovengenoemde standen hebben dezelfde functie, namelijk bepalen hoeveel foto's je maakt wanneer je de ontspanknop indrukt.

Binnen deze standen heb je weer diverse opties, namelijk:

- Enkelbeeld
- Continu (lage snelheid)
- Continu (hoge snelheid)
- Zelfontspanner

ENKELBEELD

Staat je camera hierop ingesteld, dan zal de camera **één foto maken** op het moment dat je de ontspanknop indrukt.

CONINU (LAGE SNELHEID)

De camera zal op een lage snelheid meerdere foto's achter elkaar blijven maken zolang je de ontspanknop indrukt.

Heb je een **langzaam bewegend onderwerp** (bijvoorbeeld een hardloper), dan volstaat deze instelling vaak om goede scherpe foto's te maken.

Hoeveel foto's je per seconde kunt maken op lage snelheid, hangt af van het type camera en de instelmogelijkheden.

CONITNU (HOGE SNELHEID)

De camera zal op een hoge snelheid meerdere foto's achter elkaar blijven maken zolang je de ontspanknop indrukt.

Heb je een **snel bewegend onderwerp** (bijvoorbeeld een auto), dan is deze instelling vaak geschikt om goede scherpe foto's te maken.

Hoeveel foto's je per seconde kunt maken op hoge snelheid, hangt af van het type camera en de instelmogelijkheden.

ZELFONTSPANNER

Bij deze stand kun je de camera instellen na hoeveel seconden er een foto wordt gemaakt nadat je de ontspanknop hebt ingedrukt.

Het is raadzaam om bij deze stand je camera op een statief te plaatsen of ervoor te zorgen dat deze in ieder geval goed ondersteund wordt.

Deze stand is handig als je bijvoorbeeld een groepsfoto wilt maken waar je zelf ook op wilt staan. Je hebt na het indrukken van de ontspanknop een aantal seconden om jezelf bij de groep te voegen.

Elk merk heeft zijn eigen opties binnen haar verschillende type camera's

Verdiep je in het menu om te ervaren welke opties jouw camera heeft op het moment dat je gebruik maakt van bovenstaande opties.

PANNING

Panning is een fotografietechniek die je gebruikt om beweging te laten zien in een foto.

Bij panning volg je een bewegend onderwerp met je camera terwijl je de foto maakt. Het onderwerp (bijvoorbeeld een fietser of auto) blijft daardoor redelijk scherp, terwijl de achtergrond wazig wordt. Dat wazige effect laat snelheid en beweging zien.

KORT SAMENGEVAT:

- Je kiest een langzamere sluitertijd
- Je beweegt de camera mee met het onderwerp
- Het onderwerp blijft scherp, de achtergrond vervaagt

VOORBEELDEN VAN ONDERWERPEN:

- Fietzers
- Auto's
- Hardlopers
- Dieren in beweging

Het kost vaak wat oefening, maar panning is een leuke manier om foto's dynamischer te maken.

Zorg dat het onderwerp ruimte heeft in de kijkrichting

SLUITERTIJD KIEZEN BIJ PANNING

Bij panning begin je met het instellen van de sluitertijd.

Hoe sneller je onderwerp beweegt, hoe sneller je sluitertijd moet zijn.

- Een hardloper beweegt minder snel, je kunt een langere sluitertijd gebruiken.
- Een auto beweegt sneller, je hebt een iets kortere sluitertijd nodig.

HANDIGE STELREGEL

Een eenvoudige richtlijn om je sluitertijd te bepalen is:

Sluitertijd = **1 / snelheid van het onderwerp**

Voorbeeld:

Een auto die ongeveer **50 km/u** rijdt, probeer **1/50 seconde**

Kun je de snelheid van het onderwerp lastig inschatten?

Dan is **1/60 seconde** een goed uitgangspunt om mee te beginnen.

CAMERA INSTELLEN

1. Zet je camera op sluitertijdvoorkeuze

- Nikon / Sony: **S**
- Canon: **Tv**

2. Kies een langzame sluitertijd

- Begin bijvoorbeeld met **1/60 seconde**
- Gaat dit goed? Probeer dan **1/30 seconde**

3. Stel de autofocus in op continu scherpstellen

- **AF-C** (Nikon / Sony)
- **AI Servo** (Canon)

ZO VOER JE PANNING UIT

Kies een bewegend onderwerp

Bijvoorbeeld een fietser, hardloper of auto die langs je beweegt.

Ga stabiel staan

Zet je voeten stevig op de grond en houd je ellebogen dicht tegen je lichaam.

Volg het onderwerp met je camera

Beweeg je camera rustig mee in dezelfde richting als het onderwerp.

Druk af terwijl je blijft meebewegen

Blijf ook na het maken van de foto nog even meebewegen. Dit vergroot de kans op een scherpe foto.

TIPS

- *Begin met 1/60 seconde*
- *Maak meerdere foto's achter elkaar*
- *Verwacht niet dat het meteen lukt: panning vraagt oefening*
- *Met wat geduld en oefening krijg je foto's waarin beweging echt zichtbaar wordt*

BACK BUTTON FOCUS

Normaal stel je scherp door de ontspanknop half in te drukken. Maar met Back Button Focus stel je scherp met een speciale knop aan de achterkant van je camera, die je met je duim bedient.

Dit wordt vaak gebruikt als je camera op AF-C (Nikon) of AI Servo (Canon) staat. In deze stand blijft de camera scherpstellen zolang je de knop ingedrukt houdt. De ontspanknop wordt dan alleen nog gebruikt om de foto te maken, niet om scherp te stellen.

HELP MIJN CAMERA STELT NIET MEER SCHERP.

Ook dat wil natuurlijk wel eens voorkomen. Check in dat geval altijd eerst even of je op je camera, objectief of in de instellingen je autofocus hebt uitgeschakeld. In de meeste gevallen ligt hier de oorzaak van het niet meer scherp stellen.

KEN JE CAMERA

Het lijkt misschien vanzelfsprekend, maar het is belangrijk om je camera goed te leren kennen. Als je weet hoe je snel kunt schakelen tussen verschillende scherpstelmethodes, maakt dit je fotografie veel gemakkelijker.

Weten welke knoppen je kunt gebruiken voor autofocus en waar je deze instellingen kunt vinden in het menu, zorgt ervoor dat scherpstellen een stuk eenvoudiger wordt.

Dit geldt trouwens niet alleen voor scherpstellen, maar ook voor de andere functies van je camera. Hoe beter je je camera begrijpt, hoe sneller en gemakkelijker je kunt werken!

WITBALANS

In het tijdperk dat er filmrolletjes werden gebruikt was er geen sprake van witbalans. Wat wel voorkwam was dat je een "kleurzeem" in je foto kreeg. Bij gebruik van bijvoorbeeld gloeilamplicht ontstond er een oranje kleurzeem in je foto's omdat er een oranje gloed van de gloeilamp afkwam. Door gebruik te maken van een kleurfilter of een ander type film kon je deze kleurzeem voorkomen.

Tegenwoordig hebben we de functie witbalans op onze camera's zitten. En dat is zeker een functie waar we ons mee bezig moeten houden om kleurzeem uit je foto te laten verdwijnen of minimaal te maken.

Het is een misverstand dat witbalans voor meer of minder licht zorgt in je foto. Een foto wordt niet lichter of donkerder door het aanpassen van je witbalans. Wat je wel doet met het aanpassen van witbalans, is de foto een andere kleur mee geven.

Deze foto heeft een verkeerde witbalans, het vliegtuig is veel te blauw, door een andere witbalans te kiezen zal het vliegtuig grijs worden en de lucht toch blauw blijven.

WAT IS WITBALANS?

Voor het menselijk oog ziet een lichtbron er meestal uit als wit licht, maar in werkelijkheid is dit licht zelden wit. Daglicht is over het algemeen iets blauwig licht, terwijl het licht van een kaars roder is. Alleen het menselijk oog past zich aan deze omstandigheden aan en onze hersenen corrigeren dit. Een camera doet dit niet en zal een bepaalde kleur zien en ook vastleggen.

DE CAMERA DENKT NA

Toch is de camera in staat om voor ons na te denken. Dit doet de camera als we hem op automatische witbalans instellen. De kleuren die de camera vastlegt worden door de automatische witbalans gecorrigeerd waardoor het beeld lijkt op wat wij als mens waarnemen.

Als wij een wit oppervlakte met kunstlicht (bijvoorbeeld een gloeilamp) verlichten dan zal het witte oppervlakte een gelige kleur aannemen. Een camera zal de gelige kleur zien, ook de witbalans zal de gelige kleur zien. Op dat moment gaat de camera nadenken en bepalen dat dit gelige licht door kunstlicht ontstaat. Door het gelige licht te corrigeren door er blauwe tinten door te mengen zal het witte oppervlakte voor ons weer wit worden in de foto.

In veel gevallen zal de camera dit prima uitvoeren, maar er zijn situaties waarbij je hier toch zelf de controle over wilt hebben.

ZELF DE WITBALANS INSTELLEN

Indien de automatische witbalans niet de juiste kleur in de foto geeft, willen we hier graag zelf de controle over hebben. Naast de automatische witbalans heeft je camera meerdere witbalansinstellingen waarmee je de kleur van je foto kunt beïnvloeden.

WITBALANS DAGLICHT OF ZONLICHT

Als je overdag of in de zon fotografeert is dit een goede instelling om te gebruiken. Het kan voorkomen dat je camera deze instelling niet heeft omdat dit een "normale" neutrale stand is.

WITBALANS SCHADUW

Kenmerk van schaduw is dat er veel blauwig licht aanwezig is. Stel je de camera in op de witbalans Schaduw dan zullen er warme kleuren aan het beeld toegevoegd worden, waardoor het koele blauwe licht gecompenseerd wordt.

WITBALANS BEWOLKT

Ook bewolking heeft net als schaduw een blauwig licht. Maar dit is in mindere mate aanwezig als bij schaduw. Stel je de camera in op Bewolking dan zal de camera de kleuren warmer maken waardoor het beeld neutraler wordt.

WITBALANS KUNSTLICHT

Onder kunstlicht vallen bijvoorbeeld de gloeilampen. Licht van gloeilampen is vaak een warme oranje kleur. Stel je de camera in op Kunstlicht dan zullen er blauwe koelere tinten aan het beeld toegevoegd worden om de kleuren in de foto neutraler te maken.

WITBALANS TL-LICHT (FLUORESCEREND)

TL-licht is een lastig licht. Als je met TL-licht fotografeert krijgt je foto een "vuile" kleur. Vooral in kantoorgebouwen kom je dit licht vaak tegen, al wordt dit tegenwoordig vaak vervangen door LED verlichting waar je beter in kunt fotograferen.

Stel je de camera in op TL-Licht dan zal deze de "vuile" kleur compenseren naar neutrale kleuren die met de werkelijkheid overeen komen.

WITBALANS FLITS

Als je gebruik maakt van een flitser, krijg je te maken met een extra lichtbron die je onderwerp gaat verlichten. Het licht van een flitser is vaak koel waardoor je een blauwig licht krijgt.

Door de witbalans Flits in te stellen zal de witbalans je foto met warmere kleuren mengen om de kleuren in de foto met de werkelijkheid overeen te laten komen.

WITBALANS KELVIN (K)

Met de instelling K (Kelvin) kun je zelf de kleurtemperatuur bepalen die je aan de foto mee wilt geven.

In sommige gevallen zijn de voorinstellingen op je camera niet toereikend of

geven een ander effect als dat de werkelijkheid is. In dat geval kun je met K (Kelvin) er voor zorgen dat je foto wel de juiste kleur krijgt.

Een goed voorbeeld hiervan is als je bijvoorbeeld in de avond/nacht uren fotografeert. Zou je de camera op Schaduw of Bewolkt zetten, dan zal je foto er oranje/rood uit gaan zien. Door de optie K (Kelvin) te gebruiken, kun je zelf de foto koeler maken waardoor je ook kleuren te zien krijgt die met de nacht overeenkomen.

Witbalans Dalicht/Zonlicht

Witbalans Schaduw

Witbalans Bewolkt

Witbalans Kunstlicht

Witbalans TL (Fluorescerend)

Witbalans Flits

KLEURTEMPERATUUR:

Kleurtemperatuur wordt in de Kelvin schaal weergegeven en loopt van laag naar hoog. Een laag getal van 1200 komt overeen met rood kaarslicht. Een getal van 2800 Kelvin komt overeen met de kleur van een gloeilamp, zonsopkomst of zonsondergang. Standaard daglicht komt overeen met 5600 Kelvin en Kelvin 6500 is neutraal licht. Hoe hoger het Kelvin getal wordt (bijvoorbeeld 8000 Kelvin) dan zal de kleur blauwer zijn zoals we dat in schaduw zien.

Zoals aangegeven kun je op de camera de witbalans in K (Kelvin) zetten. Ga je echter de camera op 8000 K zetten dan zul je zien dat je foto te rood wordt. Dit komt omdat je camera de kleur gaat corrigeren door een warmere kleur (rood) aan blauw toe te voegen. Met het instellen van de witbalans in K (Kelvin) zul je net andersom moeten denken. Wil je een koelere foto dan zul je een lagere Kelvinwaarde (3450) in moeten stellen, wil je een warmere foto, dan zul je een hogere Kelvinwaarde moeten instellen (6000).

WITBALANS METEN

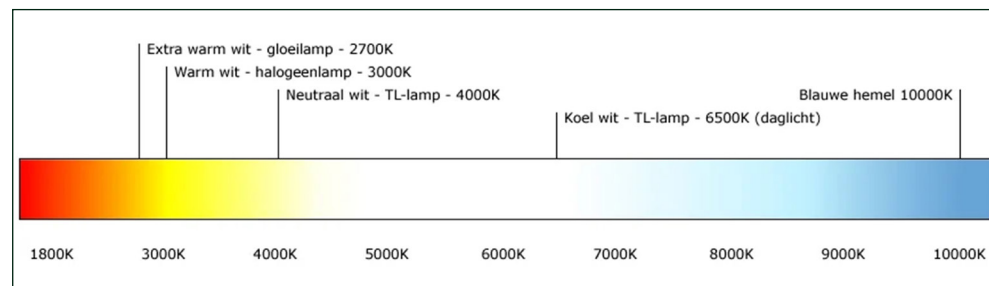
Je kunt de graden Kelvin ook met een kleurtemperatuurmeter meten om op basis hiervan de witbalans op je camera in te stellen. Een kleurtemperatuurmeter is echter een dure aangelegenheid.

Gelukkig kun je met de camera ook de kleurtemperatuur meten door de witbalans op de "custom" functie te zetten. Ook hier geldt weer voor, elke fabrikant heeft hiervoor zijn eigen benaming of wijze van instellen.

De werking is als volgt. Je fotografeert een wit object onder dezelfde lichtomstandigheden waarin je de foto's gaat maken. Op basis van deze informatie zal de camera de witbalans bepalen. Dit is zeker handig als je langere tijd onder dezelfde lichtomstandigheden foto's gaat maken.

Ook kan dit een handige functie zijn als je bijvoorbeeld onder dezelfde lichtomstandigheden in de sneeuw fotografeert. Zet je de camera op zonlicht, dan zal sneeuw grijs of blauwig gaan ogen. Met deze "custom" functie kun je er voor zorgen dat sneeuw ook wit overkomt op de foto.

OVERZICHT KLEURTEMPERATUREN

Links op de schaal zie je een oranje/rode kleur (warm) en rechts op de schaal wordt alles blauwer (koeler).

KLEURTEMPERATUUR

1200
2000
2800
3200
5000
5600
6000
6500
7000-10000

OMSCHRIJVING

Kaarslicht
Zonsopkomst en ondergang
Gloeilamp
Halogeenlamp
Flitser fotocamera
Standaard daglicht
Middagzon
Wit/neutraal licht
Zware bewolking of donkere schaduwzijde

AUTOMATISCHE WITBALANS (AWB) OF EENTJE ZELF INSTELLEN?

Over het algemeen mag je er van uitgaan dat de auto witbalans op je camera zijn werk prima doet en kleuren natuurgetrouw weer geeft. Dit geldt ook voor andere voorinstellingen van de witbalans op je camera.

In dat geval is het advies zolang je zelf niet zeker bent over het instellen van de witbalans, om de auto witbalans of een van de voorinstellingen te gebruiken.

Pas als de camera er volledig naast zit is het advies om de witbalans handmatig met de K (Kelvin) stand in te stellen. Zeker in de nachturen kan dit een uitkomst bieden.

Fotografeer je in RAW, dan heeft dit een ontzettend groot voordeel op gebied van witbalans. Je kunt namelijk achteraf in de nabewerking, probleemloos de witbalans aanpassen en corrigeren.

BEWUST FOTO'S MAKEN MET EEN "VERKEERDE" WITBALANS

Je kunt er ook voor kiezen om bewust een andere witbalans te kiezen en hiermee je foto een ander gevoel mee geven.

Als je bijvoorbeeld overdag een foto maakt zal de kleurtemperatuur ergens rond de 6000 Kelvin liggen.

Door de witbalans op je camera op bewolkt te zetten zal er meer oranje aan je foto toegevoegd worden waardoor de foto warmer zal ogen.

Andersom kan natuurlijk ook, je kunt door de witbalans op je camera op kunstlicht te zetten de foto ook koeler laten ogen.

Op deze manier kun je creatief met witbalans aan de slag gaan tijdens het fotograferen. Het is een kwestie van uitproberen tijdens het fotograferen, maar je ziet direct het resultaat van de wijziging.

*Je kan natuurlijk er ook voor kiezen om een foto om te zetten in Zwart/Wit.
Op die manier heb je dan geen last van kleurzeem in je foto.*

NOG MEER HERFST MET WITBALANS

De herfst periode of een zonsondergang zijn momenten waarop de witbalans van de camera niet de kleuren zal vertonen zoals wij dat met het oog waarnemen. Luchten worden neutraler, kleuren fletser en vaak wordt er dan geroepen dat je met de smartphone een betere foto maakt.

Dit alles heeft er mee te maken dat de camera met een automatische witbalans veel "oranje" kleuren ziet. Op dat moment gaat de camera zelf nadenken en de "oranje" kleuren proberen te neutraliseren door er blauw aan toe te voegen.. Met als gevolg dat je een fletse foto krijgt.

Door een andere witbalans te kiezen heb je invloed op hoe je foto er uit komt te zien. Kies je in dergelijke situatie voor de witbalans "Schaduw" dan zal je foto al een stuk beter worden en meer kleur vertonen. Als voorbeeld drie foto's van dezelfde locatie, waarbij de automatische witbalans is gebruikt, de schaduw witbalans en een nabewerkte foto met de schaduw witbalans.

Witbalans Schaduw - De foto heeft al meer kleur gekregen en oogt warmer

Automatische Witbalans - De foto is erg neutraal geworden.

Witbalans Schaduw nabewerkt- De foto heeft nog meer kleur gekregen en oogt meer herfst.

HUISWERK OPDRACHT

Inmiddels hebben we les 4 er op zitten en al een aantal basisvaardigheden van fotografie besproken.

In les 4 hebben we scherpstellen en witbalans besproken. Het is dan ook tijd om de uitdaging hierin aan te gaan en met de basisvaardigheden tot nu toe aan de slag te gaan.

- Maak 1 staande foto waarbij de scherpstelling niet in het midden ligt en waarbij je met scherpte/diepte speelt.
Jij bepaalt zelf met welke instellingen je die foto gaat maken.
Als inspiratie kun je de foto op pagina 4 gebruiken, uiteraard hoeft dit geen berg te zijn.
- Maak 1 avond/nacht foto waarbij de witbalans overeenkomt met de werkelijkheid.
De bedoeling is dat zoveel mogelijk in de foto scherp is. Werken vanaf statief is zeker toegestaan. Heb je geen statief, dan kun je bijvoorbeeld ook een kersenpittenzak gebruiken. Zorg er voor dat je camera zo stabiel mogelijk blijft staan en niet beweegt tijdens het belichten van de foto.
- Maak een minimalistische foto waarbij ook gebruik wordt gemaakt van negatieve ruimte.
De bedoeling is dat je de nadruk op het onderwerp legt door afleidingen uit de foto weg te laten.
Ter inspiratie zie de foto hiernaast. Het onderwerp mag je zelf bepalen, het hoeft dus geen dier te zijn.
- Maak een panningfoto waarbij jij zelf het onderwerp bepaalt (fietser, auto, hardloper). Jij bepaalt de instellingen waarmee je deze foto vastlegt, als uitgangspunt kun je de informatie op pagina 6 en 7 gebruiken.

Probeer direct mooie en goede foto's met een wow-effect te maken. Ben kritisch op jezelf en probeer en durf je grens te verleggen.

Stuur maximaal 4 van de beste foto's op naar info@ruudengels.com. In de volgende les zullen we de resultaten gezamenlijk bespreken.

De rups van de St. Jansvlinder minimalistisch met negatieve ruimte gefotografeerd.

VRAGEN/OPMERKINGEN

[illegible][illegible]